

Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä järjestämislaki) 36 §:n 3 momentin 8 kohdan mukaan hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa on sovittava sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönoton, käytön ja käytöstä poistamisen alueelliset periaatteet niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen. Tätä velvoitetta tarkennettaisiin valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta (309/2023) uudella sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönottoa koskevalla 2 a §:llä.

Esitetyn 2 a §:n mukaisesti yhteistyösopimuksessa olisi sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon psykososiaalisten työmenetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä olisi sovittava siten, että niistä muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittava kokonaisuus.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen lasten ja nuorten terapiatakuuta koskevaksi lainsäädännöksi eduskunnan vastauksella EV 163/2024 vp. Lainsäädäntö tulee voimaan 1.5.2025. 1.5.2025 lähtien terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentin mukaisesti lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuoltoon kuuluva lyhytpsykoterapia tai psykologiseen vuorovaikutukseen perustuva määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito on aloitettava 28 vuorokauden kuluessa siitä, kun tarve tällaiselle hoidolle on todettu, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä.

Sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentin mukaisesti lapsille ja alle 23-vuotiaille nuorille on 1.5.2025 lähtien mielenterveyden palveluna järjestettävä hyvinvointialueen määrittämällä tavalla psykososiaalista tukea, jossa käytetään psykologiseen vuorovaikutukseen perustuvia määrämuotoisia ja aikarajoitteisia psykososiaalisia työmenetelmiä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä on sovittava siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnasta muodostuu tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Voimassa olevan järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdan mukaisesti hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa on sovittava hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönoton, käytön ja käytöstä poistamisen alueellisten periaatteiden määrittelyssä niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen. Järjestämislain 36 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista asioista, joista on sovittava yhteistyösopimuksessa.

Esitetyn 2 a §:n mukaisesti yhteistyösopimuksessa olisi sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitettulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja

sosiaalihuollon psykososiaalisten työmenetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä olisi sovittava siten, että niistä muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittava kokonaisuus.

2 Asian valmistelu

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä ja se liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle lasten ja nuorten terapiatakuuta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 131/2024 vp). Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen eduskunnan vastauksella EV 163/2024 vp.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Järjestämislaissa annetun valtuutuksen perusteella on annettu valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta (309/2023).

Asetukseen esitetään lisättäväksi uusi 2 a § sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönotosta. Sen mukaan yhteistyösopimuksessa olisi sovittava järjestämislain 36 §:n 3 momentin 8 kohdassa tarkoitetulla tavalla ainakin terveydenhuoltolain 53 §:n 1 momentissa ja sosiaalihuoltolain 25 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä. Hyvinvointialueet sopisivat asiasta yhteistyöalueen tasolla sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittavana kokonaisuutena.

4 Pääasialliset vaikutukset

Esitetyllä muutoksella olisi vaikutuksia hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän velvoitteisiin, jotka liittyvät järjestämislain 36 §:ssä säädettyyn yhteistyösopimukseen. Esitetyn muutoksen hyväksymisen myötä viiden yhteistyöalueen yhteistyösopimusten sisältöä tulisi tarkentaa hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 a §:n osalta.

5 Lausuntopalaute

Asetusluonnos on osa hallituksen esitystä eduskunnalle lasten ja nuorten terapiatakuuta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 131/2024 vp) ja se oli lausuntokierroksella hallituksen esityksen HE 131/2024 vp yhteydessä kesällä 2024.

Hyvinvointialueet eivät kaikilta osin pitäneet yhteistyöalueen ja yhteistyösopimuksen tasoa riittävänä psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta sopimiseen, vaan toivoivat sen ohella myös kansallisia ratkaisuja. Lausuntokierroksen perusteella hallituksen esityksen säännöskohtaisiin perusteluihin tarkennettiin psykososiaalisten menetelmien käyttöönottoon liittyvää prosessia ja eri toimijoiden rooleja yhteistyöalueen tasolla menetelmien valinnassa.

6 Säännöskohtaiset perustelut

2 a §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönotto.* Asetukseen lisättäisiin uusi 2 a §. Säännöksen tarkoituksena on, että hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksella varmistettaisiin yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista niiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen turvaamiseksi. Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja

potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta.

Uusi säännös olisi tarpeen edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jotta lapsille ja nuorille voitaisiin taata laadukkaiden ja vaikuttavien psykososiaalisten menetelmien saatavuus alueellisesti yhdenvertaisesti.

7 Voimaantulo

Esitetään, että asetus tulisi voimaan 1.5.2025, jolloin tulevat voimaan myös muut lasten ja nuorten terapiatakuuta koskevat lainsäädäntömuutokset.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.